

ni pripravil trdnega stališča, s katerega se predmet lahko ogleda od vseh strani. Velika površnost je trditev, da bi bil jaz v Antologiji imenoval Prešernovo poezijo kakor „trubadurstvo“ (pisal sem: „V svoji Juliji je kot trubadur opeval svoj ideal“); velika površnost je sploh, da gospod Zupančič očitvidno ne pozna polemike v „Gorenjcu“ in poročila v „Savremenuku“, ki bije boj z „Matico Hrvatsko“, a imenuje knjigo ipak „bogato sadržaja“ in je iz nje posebno pohvalil baš moderno. „Prikrte jezice“ zoper moderno ni v meni; če bi kaj bilo, bi bila to poštena jeza, ogorčenost ali oduševljenje; sicer pa se jaz tam ne jezim, kjer mi je soditi.

Dr. Fr. Ilešič.

Jugoslovanska biblioteka — Cankarjeve „Vinjete“. Poseben uredniški odbor je pričel v Belgradu izdajati zbirko jugoslovanskih spisov z naslovom „Jugoslovanska biblioteka“ (v cirilici). — V oglasu k prvi številki so razložena načela, merodajna za to podjetje. Istina je namreč, da jugoslovanski narodi medsebojnih slovstev nikakor ne poznajo dovolj; in vendar imajo tudi ta slovstva svoje markantne književnike, ki bi v velikih odnošajih dosegli tudi kvantitativno primerno uvaževanje. Zato hoče ta „biblioteka“ pripomoči srbskemu občinstvu do spoznavanja jugoslovanskih slovstev, češ, čas je v to ugoden.

Svoj namen nameravajo uredniki doseči s tem, da bodo izdali vsak mesec knjižico v 12°, s potrebnim predgovorom, a potem bo sledil tekst kakega jugoslovanskega spisa. Štirje zvezčiči bodo tvorili eno „kolo“; v prvem zvezku bo slovenski spis, v drugem hrvaški, v tretjem bolgarski, v četrtem srbski; potem se bo začelo novo „kolo“. Spisi bodo izhajali vsi v cirilici in v srbskem jeziku.

Kot prvi zvezek prvega kola je izšlo 7 Cankarjevih „Vinjet“ („O človeku, ki je izgubil prepričanje“, „Mrtvi nočejo“, „Matilda“, „Jedna sama noč“, „Original“, „Moja miznica“, „V pozni jeseni“) v srbskem prevodu, ki ga je oskrbel M. Ivković. — Predgovor, ki govori o Cankarju, je kratko, jedrnato pisan; pritrjujemo mu v označenju „Vinjet“, da se v njih kažejo vse posebnosti Cankarjeve . . .

Podjetje priporočamo čitajočemu občinstvu, najbolj seveda tistim, ki se hočejo naučiti srbohrvaščine in cirilskega tiska. — Celoletna naročnina znaša 5 dinarjev in se pošilja prof. Ž. O. Dačiću v Belgrad.

Dr. Jos. Tomišek.

Srednješolska izvestja leta 1907.

Izvestje I. c. kr. drž. gimn. v Ljubljani prinaša spis: A. Paulin: Übersicht der in Krain bisher nachgewiesenen Formen aus der Gattung *Alchemilla* L. 17 strani.

Na polju naše domače floristike tako uspešno delavni prof. Paulin je popisal v tej razpravi vse na Kranjskem v naravi rastoče vrste iz skupine *Alchemilla* L. Precizna, nedvoumna karakterizacija posameznih vrst nam odkriva sistematikastrokovnjaka. Le komur so znane težkoče, s katerimi se je često boriti botaniku pri identifikaciji kake rastline z že prej poznano in popisano rastlinsko vrsto, in kdor ve, kako težko je včasih določiti rastlinske vrste in varietete, bo znal dostojno ceniti znanstveno delo, ki je koncentrirano v tej 17 strani obsegajoči razpravi. Posebne vrednosti so tudi posameznim diagnozam pridejani rastlinsko-geografski podatki, ki bodo tedaj, ko bode ležala pred nami izgotovljena Paulinova „*Flora exsiccata Carniolica*“, neprecenljive važnosti za raziskavanje rastlinsko-geografske ekologije, osvetlile bodo pa morda tudi filogenijo in počasno medsebojno premikanje raznih zaokroženih florističnih naših okrajev. K slovenskim izrazom za „*Alchemilla*“ bi bilo še dodejati že v Pohlinozem „besedišču“ zapisani izraz „ebrasheza“ in v Joschu se nahajajoče ime „devetih grbov trava“.

Pavelj Grošelj.

V letnem poročilu II. c. kr. drž. gimn. v Ljubljani je priobčil Janko Lokar razpravo: Stališče Bleiweisovih „Novic“ glede književnega zedinjenja Slovanov.

Gospod pisatelj nam je razgrnil zgodovinsko ozadje tega pri nas od nekdanj mnogo razmotrivanega, a doslej nerešenega vprašanja. Razprava je izšla tudi v posebni brošuri, ki zasluži, da sežejo po njej širši krogi, ker nudi res dokaj zanimivega gradiva.

V izvestju mestne realke v Idriji čitamo razpravo: B. Baebler: Radioaktiviteta in razpadanje atomov.

V jako prikupni, popularni obliki razvija pisatelj naše dosedanje znanje in hipotetiške sklepe o takozvanem samolastnem žarenju, t. j. o radioaktivnosti nekaterih prvin. Znano je, kako mogočno so vplivale tozadevne preiskave, ki so se začele z odkritjem radioaktivnosti urana po Becquerelu in ki so v najdbi nove prvine radija po zakonskih Curie dosegle svoj vrhunec, ne samo na mnoge glavne panoge fizike in kemije, temveč so temeljito preustrojile vse naše naziranje o zadnjih lastnostih snovi in sile ter o njihju medsebojni zvezi. Razprava je popolnoma dosegla svoj namen: v pristopni obliki kratko, a vsestransko informirati izobraženca o današnjem stanju radiologije. Dasi, kakor razvidim iz pripisane literature, pisatelju ni bilo na razpolago najboljše temeljno delo tozadevne literature, namreč Rutherfordovo, vendar je precizno in nepomanjkljivo očrtal vse važne strani tega problema. Pri karakterizaciji Röntgenovih žarkov bi bilo omeniti hipen, impulziven značaj njih valov nasproti trajnemu, koherentnemu vznemirjanju étra pri navadnih svetlobnih žarkih. Idejo o zvezi med visoko atomsko težo prvin in njih radioaktivnostjo, ki je Baebler samolastno došel do nje, je poleg drugih izrazil že angleški kemik Soddy (*Die Entwicklung der Materie enthüllt durch die Radioaktivität*, Leipzig 1904), vendar pa nas pri tem preseneča dejstvo, da energija radioaktivnosti ne odgovarja količini atomske teže radioaktivnih snovi. Gladko pisano razpravo priporočam izobražencem v informacijo.

Pavel Grošelj.

Upodabljajoča umetnost

Iz umetniških krogov smo prejeli nastopne vrste, ki jih radi priobčujemo, da se zjasnijo pojmi med nami.

Kritika, priobčena v zadnji „Zvonovi“ številki o poslikanih glinenih izdelkih, ki jih je izvršil slikar g. Peter Žmitek in razstavil v izložnem oknu pri L. Schwentnerju v Ljubljani, je izzvala nekaj odpora.

Pomniti je, da je slikanje glinenih izdelkov troje: porcelansko, fajansno in majolično. Nauk o umetelni tehniki natančno razločuje posamezne te tehnike. Nikakor pa ni mogoče teh razlik izlahka določiti skozi izložno okno, ker različne glazure često docela prikrivajo tvarino in tudi ne moremo po zvenku ali kakem lomu razvideti notranje snovi. Ker pa so bili Žmitkovi proizvodi prvotno označeni za majolične izdelke in v „Zvonu“ presojsani kot taki, sili na dan vprašanje, na kateri način so nasprotniki „Zvonove“ kritike preizkusili tvarino; kajti čudno se nam vidi, da se ne ujemajo glede nje: en nasprotnik govori o porcelanskem slikanju, drugi o majoličnih izdelkih.